

Aan

Minister MZ

Deadline: 5 februari
2024

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
PD Covid-19 Informatie en
Coördinatie
Team 2

Opgesteld door

nota

TK informeren over RIVM rapport effectiviteit van
maatregelen

Datum

29 januari 2024

Kenmerk

3767659-1061131-PDCIC

Zaaknummer

1061131

Bijlage(n)

2

1. Aanleiding

Het RIVM heeft op 25 januari 2024 een rapport opgeleverd over onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen die genomen zijn tijdens de coronacrisis; '*Epidemiological impact and effectiveness of COVID-19 measures*' (bijlage 1). Het RIVM heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van het kabinet om meer inzicht te krijgen in de effectiviteit van maatregelen die zijn genomen ter bestrijding van COVID-19. Deze opdracht werd mede gegeven naar aanleiding van aanbevelingen van het tweede rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV), waarin werd gesteld dat er meer onderzoek nodig is naar de effectiviteit van maatregelen. Met deze brief informeert u de Tweede Kamer over de bevindingen van het RIVM rapport en informeert u de Kamer over de actuele status van overig lopend onderzoek naar effecten van maatregelen (bij ZonMw en TNO). U voldoet met bijgevoegde brief ook aan een toezegging om de Tweede Kamer te informeren over de onderzoeken naar de effecten van individuele maatregelen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met verzending van de brief en het rapport aan de Tweede Kamer (met een afschrift aan de Eerste Kamer).

3. Kernpunten

Het RIVM concludeert dat de genomen COVID-19 maatregelen in Nederland effectief zijn geweest. Strenge maatregelenpakketten tijdens de coronacrisis zorgden voor verminderde contacten waardoor de verspreiding van SARS-CoV-2 afnam. Deze conclusie wordt versterkt door het feit dat de incidentie van andere infectieziekten met dezelfde transmissie route als SARS-CoV-2 in dezelfde tijd ook substantieel af namen. Onderzoek naar de timing van maatregelen laat zien dat wanneer de maatregelen 1 of 3 dagen later waren genomen dit tot aanzienlijk meer sterfte zou hebben geleid.

Bij het proberen vast te stellen wat de bijdrage is geweest van individuele maatregelen is gebruik gemaakt van gegevens uit meerdere Europese landen. Hieruit blijkt dat het sluiten van alle niet-essentiële winkels het meeste effect lijkt te hebben op het verminderen van transmissie, gevolgd door het verbieden van samenkomsten. Het sluiten van scholen lijkt het minste effect te hebben.

Het RIVM doet aanbevelingen op het gebied van communicatie tijdens het instellen van maatregelen, onderzoek naar de interactie tussen maatregelen en

individuele maatregelen voor specifieke groepen. Daarnaast beveelt het RIVM aan om gegevensstromen te versterken.

Datum
29 januari 2024

Kenmerk
3767659-1061131-PDCIC

De bevindingen in het rapport komen overeen met andere studies, zoals bijvoorbeeld een studie van *The Royal Society* uit het Verenigd Koninkrijk gepubliceerd op 24 augustus 2023¹.

In de brief geeft u een update van een aantal lopende onderzoeksprogramma's van ZonMw en TNO waar ook onderzoek gedaan wordt naar de effecten van maatregelen. U zegt toe om over de uitkomsten van de onderzoeken en een eventueel vervolg de Kamer te informeren.

Als laatste geeft u aan dat u het aan een volgend kabinet laat om beleidsconclusies te verbinden aan deze onderzoeken in het kader van de bestrijding van een mogelijke toekomstige besmettingsgolf of nieuwe pandemieën.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

In de brief wordt ingegaan op een toezegging (TZ202308-002) van uw ambtsvoorganger aan mevr. Tielen, J.Z.C.M. (VVD) tijdens het plenaire debat van 15 juni 2023 over het tweede deelrapport van de OVV. Er is in de Kamer veel discussie geweest over de effectiviteit van maatregelen. Met name de effectiviteit van de avondklok die in het rapport terugkomt en de effectiviteit van het sluiten van scholen kunnen aanleiding zijn om hierover opnieuw in discussie te gaan.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

RIVM heeft vooralsnog niet actief gecommuniceerd over het rapport, omdat de Nederlandse vertaling nog niet beschikbaar is. Overeenkomstig de toezegging aan de Kamer adviseren we de Kamer wel nu al te informeren. Mogelijk kan dit leiden tot vragen van media aan het RIVM om het rapport nader toe te lichten. RIVM is hiervan op de hoogte.

c. Financiële en personele gevolgen n.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid n.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen) n.v.t.

f. Gevolgen administratieve lasten n.v.t.

g. Toezeggingen

In de brief wordt deze toezegging (TZ202308-002) afgedaan:
Toezegging aan mevr. Tielen : "De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verwacht de Kamer voor het eind van dit jaar te informeren over de uitkomsten van de onderzoeken van zowel ZonMw als het RIVM naar de mogelijkheden van onderzoek naar individuele maatregelen."

¹ [Rapport VK: impact-NPI-on-covid-19-transmission](#)

h. Fraudetoets
n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Persoonsgegevens zijn onleesbaar gemaakt i.v.m. bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

29 januari 2024

Kenmerk

3767659-1061131-PDCIC